

Страсбург, 5 листопада 2021 року

КОНСУЛЬТАТИВНА РАДА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СУДДІВ (КРЕС)

ВИСНОВОК КРЕС № 24 (2021):

ЕВОЛЮЦІЯ СУДОВИХ РАД

І ЇХНЯ РОЛЬ У НЕЗАЛЕЖНИХ І БЕЗСТОРОННІХ СУДОВИХ СИСТЕМАХ

ЧАСТИНА А. Вступ і Висновок КРЕС № 10 (2007)

I. Вступ: обсяг даного Висновку

1. Судова влада відіграє істотну роль як третя гілка влади у демократичній державі, що керується принципом верховенства права¹. Для того, щоб виконувати свою роль у сучасній державі й у дедалі більш взаємопов'язаній Європі, судова влада мусить бути організованою у спосіб, що забезпечує кожному з суддів свободу вирішувати справи цілком незалежно, керуючись лише правом. Аби суспільство могло вірити, що судові рішення ухвалюються з такою незалежністю, слід уникати навіть зовнішніх ознак стороннього впливу і тиску².
2. Незалежна судова влада у демократичній державі, яка керується принципом верховенства права, є необхідністю. У багатьох, хоч й не в усіх Державах-членах інституцією, відповідальною за захист незалежності судової влади, є судова рада. У 2007 році КРЕС ухвалила Висновок № 10 (2007) про судову раду на службі суспільства. Велика хартія суддів³ і міжнародні стандарти, розроблені,

¹ Див. Висновок КРЕС № 18 (2015).

² Суд Європейського Союзу (СЄУ), С-83/19 та інші, 18 травня 2021 року, пп. 196-197, 205, 207, 212, 231, 236.

³ Велика хартія суддів КРЕС (2010), п 13.

наприклад, Венеційською Комісією⁴, так само підкреслюють важливість таких рад⁵. Від того часу в деяких Державах-членах було впроваджено судову раду або посилено існуючу⁶. Події останніх років, утім, поставили під сумнів принципи та стандарти, викладені в цих документах⁷. Ці події зумовлюють важливість ще раз підтвердити принципи, відображені в Висновку № 10, і, там, де в цьому є потреба, доповнити їх, зважаючи на політичні події останнього часу, що послаблюють судові інституції і практику європейських судів⁸.

3. Проте самих лише детальних норм, викладених у конституціях і міжнародних стандартах, недостатньо для того, щоб ці принципи стали реальністю, а судова влада – незалежною, безсторонньою і такою, що діє відповідно до високих професійних стандартів⁹. Щоб викладені на папері правила перетворилися на культуру поваги до незалежності суддів, судова влада, інші гілки влади, політики, засоби масової інформації та громадянське суспільство мусять працювати всі разом, докладаючи довгострокових зусиль для підвищення професіоналізму, прозорості й етики в судовій системі¹⁰ на благо суспільства. До захисту цих цінностей як необхідної основи демократичної правової держави долучитися мусять усі, а не тільки судова влада. Свій внесок мають зробити й судові ради, здобуваючи довіру громадськості завдяки бездоганній роботі, що вони виконують у підзвітний¹¹ і прозорий спосіб в інтересах суспільства.
4. Виходячи з відповідей на анкету, надіслану Державам-членам у рамках підготовки до цього Висновку, КРЕС відзначає, що Держави-члени характеризують

⁴ Венеційська комісія, Мірило правовладдя Е. 1 iv-ix; Доповідь про незалежність судової системи, CDL-AD(2010)004 § 32; CDL-AD(2007)028, п. 29.

⁵ Приклад наукової роботи див. у Спеціальному випуску щодо судових рад Німецького юридичного журналу [*German Law Journal*], що вийшов у 2018 році, Jessica Walsh, Судові ради й усунення суддів нижньої палати в Аргентині [*Judicial Councils and the Removal of Lower Court Judges in Argentina*], 2019 р.; Giuseppe Ferrari, публікація готується до друку в Міжнародному журналі з питань судової адміністрації [*International Journal for Court Administration*]; Sanders/von Danwitz Німецький юридичний журнал [*German Law Journal*] 19(2018) 769.

⁶ ЄС: Доповідь про правовладдя [*EU: Rule of Law Report*] 2020 р., COM(2020) 580 final EN, стор. 8-10.

⁷ Щодо подій у ЄС див. ЄС: Доповідь про правовладдя [*EU: Rule of Law Report*] 2020 р., COM(2020) 580 final EN, стор. 10-12; Бюро КРЕС, Доповідь про суддівську незалежність і безсторонність у Державах-членах Ради Європи [*Report on judicial independence and impartiality in the Council of Europe member States*] (2019 р.), CCJE-VU(2020)3, пп. 20-24.

⁸ Про ці події див. Доповідь Генерального секретаря Ради Європи від 2020 року, 2021, Глава 1; див. приклади з практики Європейського суду прав людини (ЄСПЛ), «Рамош Нунеш де Карвалю Са проти Португалії» [*Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal*], 6 листопада 2018 року, п. 144; «Гузмундур Андрі Астрадссон проти Ісландії» [*Guðmundur Andri Ástráðsson v. Iceland*] ([GC], № 26374/18, 1 грудня 2020 року; «Ксеро Фльор в Польщі проти Польщі» [*Xero Flor w Polsce v. Poland*], 7 травня 2021 року – 4907/18, пп. 243-251; з практики Суду Європейського Союзу (CJEU), «ASdJP проти Ревізійного суду» [*AsdJP v Tribunal de Contas*] 17 лютого 2018 року – С 64/16, пп. 42-45; «Європейська Комісія проти Польщі» [*European Commission v. Poland*], 24 червня 2019 року – С 619/18, пп. 71-73; «А.К. проти Національної ради правосуддя» [*A.K. v. Krajowa Rada Sądownictwa*], 19 листопада 2019 року - С 585/18, С-624/18, С-625/18, пп. 120-122. CJEU, «Європейська Комісія проти Польщі» [*European Commission v. Poland*], 24 червня 2019 року – С 619/18, пп. 74, 75; CJEU, «А.К. проти Національної ради правосуддя» [*A.K. v. Krajowa Rada Sądownictwa*], 19 листопада 2019 року - С 585/18, С-624/18, С-625/18, пп. 123, 133-134; «VQ проти землі Гессен» [*VQ v. Land Hessen*], 9 липня 2020 року – С2727/19, п. 54; «Републіка проти Прем'єр-Міністра за участі WY» [*Republika v. Il-Prim Ministru v. WY*], 20 квітня 2021 року – С-896/19; С-83/19 та ін. 18 травня 2021 року.

⁹ Венеційська комісія, Терміновий попередній висновок щодо проекту нової конституції, 11 грудня 2020 року, Болгарія, CDL-AD(2020)035 п 37.

¹⁰ Див. Венеційська комісія, Терміновий попередній висновок щодо проекту нової конституції, 11 грудня 2020 року, Болгарія, CDL-AD(2020)035 п. 37; див. також Holmøyvik/Sanders, Випробування на міцність судових влад Європи [*A Stress Test for Europe's Judiciaries*] в: European Yearbook of Constitutional Law, 2019, стор. 287-310.

¹¹ Велика хартія суддів КРЕС (2010 р.), п. 13.

велике розмаїття не лише щодо організації судової системи, але й щодо організацій, які називаються судовими радами. Ці ради відрізняються за способом своєї організації, складом та колом обов'язків. Деякі ради відповідають як за суддів, так і за прокурорів, а деякі можуть здійснювати повноваження, що, поширюючись на відбір суддів та підвищення їх по службі або на склад суду, можуть мати великий вплив на судові рішення. Інші рішення таких рад мають опосередковану дію – наприклад, рішення щодо організації судів, зокрема з питань експлуатації приміщень суду, бюджету та ІКТ¹². КРЕС з задоволенням відзначає різноманіття між Державами-членами, бо ж воно є відображенням різних національних конституцій, правових культур та історії, і не має бажання рекомендувати якусь конкретну модель ради.

5. Цей Висновок стосується тих національних інституцій Держав-членів, що є незалежними від виконавчої та законодавчої гілок влади або є автономними, і які забезпечують остаточну відповідальність за підтримку судової влади в питанні незалежного здійснення правосуддя. Такі інституції в цьому Висновку називаються судовими радами¹³. Там, де вони є, організація і склад судової ради мають відповідати вищезазначеним очікуванням. Більше того, вона повинна функціонувати як засіб захисту, підтримки та розвитку ролі судової влади та незалежності окремих суддів щодо інших гілок державної влади.
6. Цей Висновок підготовлений на основі попередніх висновків КРЕС, зокрема Висновку № 10 (2007), Великої хартії суддів КРЕС (2010) та відповідних документів Ради Європи, зокрема Європейської хартії про статус суддів (1998) і Рекомендації CM/Rec(2010)12 Комітету Міністрів щодо статусу суддів: незалежність, ефективність і обов'язки. Велику користь робоча група КРЕС одержала від внесків пані Нурії Діас Абад (колишньої голови ЄМСП, судова рада Іспанії) та пана Кіс Стерк (колишнього Голови ЄМСП, колишнього члена судової ради Нідерландів) на спільному семінарі. Висновок так само бере до уваги відповіді членів КРЕС на анкету щодо еволюції судових рад та їхньої ролі в незалежних і безсторонніх судових системах, резюме цих відповідей та попередній проєкт, підготовлений докторкою Анне Сандерс (професорка Університету Білефельда, Німеччина / Університету Бергена, Норвегія) – науковою експерткою КРЕС, призначеною Радою Європи.

II. Висновок КРЕС № 10 (2007) як відправна точка

7. Цей Висновок підтверджує й доповнює Висновок № 10 (2007). Тож основні принципи, рекомендовані у Висновку № 10 (2007), є відправною точкою для цього Висновку й, отже, цитуються повністю.
8. Так, у своєму Висновку № 10 (2007) про судову раду на службі суспільства, КРЕС рекомендувала:

A. Загальні рекомендації:

- a) важливо створити спеціальний орган, такий як судова рада, наділений повноваженнями захищати незалежність суддів як необхідний елемент держави, що керується верховенством права, та, відповідно, додержується принципу розподілу влади;*
- b) судова рада має захищати незалежність як судової системи в цілому, так і окремих суддів та водночас гарантувати ефективність та якість правосуддя, як визначено статтею 6 Європейської конвенції з прав людини, з метою*

¹² Див. Висновок КРЕС № 10 (2010), пп. 43-47.

¹³ Таку характеристику вживає Європейська мережа судових рад (ЄМСП): <http://www.encj.eu/index.php/>

посилення суспільної довіри до системи правосуддя;

- c) через положення в Конституції чи еквівалентному правовому документі судова рада повинна бути захищена від ризику обмеження своєї автономії на користь законодавчих чи виконавчих органів влади.

V. Щодо складу судової ради:

- a) для того щоб уникнути сприйняття наявності корпоративного інтересу, протекціонізму та преференцій й відобразити різні суспільні погляди, судова рада повинна мати змішане представництво зі значною більшістю суддів, навіть якщо окремі функції здійснюватимуться лише суддівським складом ради. Судова рада може також складатися повністю із суддів;
- b) кандидати у члени судової ради, як судді, так і представники інших професій, повинні призначатися на підставі їхньої компетенції, досвіду, розуміння суддівської роботи та культури незалежності. Вони також не повинні бути діючими політиками, членами парламенту чи належати до виконавчої влади;
- c) судді повинні обиратися до судової ради іншими суддями, без будь-якого втручання з боку політичних органів або очільників судової влади за допомогою методів, котрі гарантують найширше представництво суддів. Якщо для обрання використовуються прямі вибори, судова рада має прийняти правила, спрямовані на мінімізацію будь-якої загрози суспільній довірі до системи правосуддя;
- d) призначення членів судової ради, які не є суддями, з юридичним досвідом чи без нього, має здійснюватися неполітичним органом. Якщо ці члени все ж обираються парламентом, вони не повинні бути членами парламенту, а мають обиратися кваліфікованою більшістю депутатського складу, що потребує суттєвої підтримки з боку опозиції, і мають бути особами, які в загальному складі судової ради дають можливість урізноманітнити представництво суспільства.

C. Щодо функціонування судової ради:

- a) члени судової ради можуть здійснювати свої повноваження на постійній основі, але строк таких повноважень повинен обмежуватися в часі та кількості термінів з тим, щоб зберегти зв'язок із суддівською практикою; члени судової ради (судді і не судді) повинні мати гарантії незалежності та безсторонності;
- b) судова рада повинна самостійно управляти своїм бюджетом та фінансуватися в обсязі, який дозволяє оптимальне та незалежне функціонування;
- c) певні рішення судової ради повинні мати обґрунтування, бути обов'язковими для виконання та мати можливість бути оскарженими в судовому порядку;
- d) як необхідний елемент суспільної довіри до системи правосуддя, судова рада повинна діяти прозоро та бути підзвітною за свою діяльність, зокрема за допомогою періодичних доповідей, які серед іншого міститимуть пропозиції щодо заходів, необхідних для покращення функціонування системи правосуддя.

D. Щодо повноважень судової ради:

- a) судова рада повинна мати широке коло завдань, спрямованих на захист та

сприяння судовій незалежності й ефективності правосуддя. Слід також забезпечити відсутність конфлікту інтересів при здійсненні радою різних функцій;

- b) бажано, щоб судова рада мала повноваження з добору, призначення та просування по службі суддів. Ці функції мають здійснюватися в повній незалежності від законодавчої чи виконавчої влади, а також в абсолютній прозорості щодо критеріїв добору суддів;*
- c) судова рада має брати активну участь в оцінюванні якості правосуддя та в впровадженні інструментів забезпечення ефективності суддівської роботи, але при цьому рада не повинна замінити собою відповідний орган судової влади, відповідальний за оцінювання окремих суддів;*
- d) судовій раді можуть бути довірені питання етики, а також розгляд скарг на суди з боку осіб, які користуються послугами судів;*
- e) судова рада може здійснювати організацію та нагляд за навчанням суддів, але планування та впровадження навчальних програм має залишатися відповідальністю навчального центру, з яким рада повинна співпрацювати для гарантування якості початкової підготовки та підвищення кваліфікації суддів;*
- f) судова рада може мати розширені фінансові повноваження щодо обговорення та управління бюджетом судової влади, а також повноваження з адміністрування різних судів задля кращої якості правосуддя;*
- g) судова рада може бути також органом, який відіграє важливу роль у сфері удосконалення та захисту іміджу правосуддя;*
- h) перед розглядом у парламенті законопроекти, які можуть мати вплив на систему правосуддя, наприклад на незалежність судової влади, або які можуть обмежити гарантії доступу громадян до правосуддя, повинні отримати висновок судової ради;*
- i) слід заохочувати співпрацю з різними судовими радами на європейському та міжнародному рівнях.”*

Частина В. Доповнення і підтвердження Висновку КРЄС № 10 (2007)

I. Легітимність і підзвітність судової ради

9. У деяких державах-членах легітимність, функції, склад і підзвітність судових рад були поставлені під сумнів, що призвело до змін у законі, які вплинули на їхні повноваження, склад, компетенції і функції. Легітимність усіх рад надзвичайно важлива для забезпечення верховенства права. А отже, КРЄС бажає підкреслити свої джерела. Раніше КРЄС пояснював, що легітимність судової влади повинна йти пліч-о-пліч з підзвітністю¹⁴. КРЄС розрізняє два джерела легітимності влади окремих суддів і судової влади. *Формальна, або конституційна легітимність* створюється через конституцію відповідної держави-члена і призначення суддів відповідно до закону¹⁵. *Функціональна легітимність* базується на громадській довірі, що створюється через відмінну

¹⁴ Див. Висновок КРЄС № 18 (2015), пп. 12-38.

¹⁵ Див. Висновок КРЄС № 18 (2015), пп. 13-15.

роботу, прозорість і підзвітність¹⁶. Ці два джерела легітимності є актуальними також і для судових рад.

1. Легітимність, включаючи правову основу і засоби правового захисту

10. КРЄС підтверджує, що правова основа для існування ради та основні її елементи мають бути передбачені у конституції¹⁷, яка складає надійну правову основу для обов'язків, незалежності і легітимності ради¹⁸. Сюди має включатися склад і функції ради, гарантування строку перебування на посаді члена, а також гарантії незалежності від законодавчої та виконавчої влади¹⁹. Інші деталі можуть встановлюватися законом.
11. Водночас, розмиті гарантії незалежності ради, навіть на рівні конституції, є недостатніми. Будь-яка судова рада повинна мати змогу використовувати ефективні засоби правового захисту, щоб гарантувати свою автономію і оскаржувати законність актів публічної влади, які впливають на неї або на судову владу. Хорошим прикладом є право звертатися до конституційного суду чи іншого аналогічного органу. Крім того, судова рада повинна мати процесуальну дієздатність у національних і міжнародних судах, включаючи, де це можливо, право подавати висновок *amicus curiae*.

2. Підзвітність

12. Хоча положення конституції і слугують формальним джерелом легітимності, вони не є достатніми і повинні доповнюватися функціональною легітимністю. Кожна судова рада і судова влада, яку вона представляє, повинні здобути довіру і підтримку громадськості шляхом відмінної і прозорої роботи й підзвітності. Під час конфліктів з іншими гілками влади підтримка громадськості щонайменше великою мірою залежатиме від такого суб'єктивного сприйняття легітимності ради.
13. КРЄС бажає підтвердити, що судова рада має відігравати роль у забезпеченні роботи судової влади у прозорий і підзвітний спосіб²⁰. Більш того, підзвітність судової ради сама по собі є важливим джерелом функціональної легітимності²¹. Чим більше повноважень і обов'язків має рада, тим важливіше, щоб вона була підзвітною за використання цих повноважень.
14. КРЄС розрізняє *судову, каральну і роз'яснювальну* підзвітність не лише по відношенню до окремих суддів і судової влади в цілому²², але і по відношенню до судових рад.

а. Судова підзвітність

¹⁶ Див. Висновок КРЄС № 18 (2015), пп. 16-19

¹⁷ Висновок КРЄС № 10 (2007), п. 11; Венеційська комісія, Звіт «Про незалежність судової системи», CDL-AD(2010)004 п. 22.

¹⁸ Щодо формальної легітимності суддів через призначення див. Висновок КРЄС № 18 (2015) пп. 14, 15.

¹⁹ Див. Доповідь Спеціального доповідача ООН Дієго Гарсія-Саян «Щодо незалежності суддів та адвокатів (2 травня 2018 р.)», п. 42 – доступно за посиланням https://digitallibrary.un.org/record/1637422/files/A_HRC_38_38-EN.pdf.

²⁰ Висновок КРЄС № 10 (2007), пп. 91-96.

²¹ У п. 16 Висновку КРЄС № 18 (2015) ця форма легітимності називається «функціональна легітимність».

²² Висновок КРЄС № 18 (2015), пп. 26-33.

15. Як і інші державні органи, жодна судова рада не є вищою за закон. Деякі рішення ради впливають на права, що захищаються ЄКПЛ. Наприклад, коли виносяться рішення щодо кар'єри суддів, ці рішення мають бути обґрунтованими, а судді повинні мати право оскаржити їх до суду²³. Коли рішення ради переглядається по суті незалежним судом, рада є підзвітною (судова підзвітність²⁴). Особлива увага має приділятися незалежності і безсторонності будь-якого суду, що переглядає рішення ради по суті, включаючи незалежність від самої ради²⁵.

в. Каральна підзвітність

16. Члени судової ради мають відповідати найвищим етичним стандартам і повинні притягатися до відповідальності за свої дії через належні засоби. Вони не повинні мати імунітет від кримінального переслідування за загальним кримінальним законом. Як і у випадку окремих суддів, які можуть підлягати відповідальності за свої дії, це можна називати *каральною підзвітністю*²⁶. Водночас, КРЕС бажає підкреслити, що такі засоби мають регулюватися і застосовуватися у спосіб, який не дозволяє зловживати ними для здійснення посягань на незалежність і функціонування судової ради.
17. Судові ради мають розробити стандарти професійної та етичної поведінки своїх членів, які є суддями, і членів, які не є суддями²⁷, а також внутрішні процедури розслідування недоліків. Члени рад повинні діяти у відповідності до цих стандартів і цінностей незалежності, безсторонності і добросовісності²⁸. Важливим аспектом каральної підзвітності є дисциплінарна і кримінальна відповідальність членів рад. Необхідно забезпечити повагу до права членів ради на справедливий суд, включаючи право мати представника. Рішення, прийняті у цьому контексті, повинні містити обґрунтування і підлягати судовому перегляду.

с. Роз'яснювальна підзвітність

18. Будь-яка судова рада повинна працювати у прозорий спосіб, наводити аргументацію для своїх рішень і процедур, і таким чином бути підзвітною²⁹. Це можна називати *роз'яснювальною підзвітністю*. Крім того, рада повинна бути відкритою до сприйняття критики і готовою до постійного удосконалення. Ця форма підзвітності має особливе значення для діалогу з іншими гілками державної влади і громадянським суспільством.

²³ Див. Терміновий висновок Венеційської комісії та Генерального департаменту (ВК і ГД) з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо законопроекту про внесення змін до деяких законів щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068) від 5 травня 2021 року (CDL-PI(2021)004 (Україна) пп. 62, 75.

²⁴ Див. Висновок КРЕС № 18 (2015), п. 26.

²⁵ Див. ЄСПЛ, «Волков проти України» (Volkov v. Ukraine) – 21722/11, п. 130; «Денісов проти України» (Denisov v. Ukraine) – 76639/11 п. 79.

²⁶ Див. Висновок КРЕС № 18 (2015), п. 33.

²⁷ Щодо відповідних стандартів для суддів див. Висновок КРЕС № 3, пп. 8-50.

²⁸ Щодо створення Ради з етики див. Терміновий висновок ВК і ГД з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо законопроекту про внесення змін до деяких законів щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068) від 5 травня 2021 року (CDL-PI(2021)004 (Україна) пп. 37-40.

²⁹ Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 95.

II. Завдання, організація і склад судових рад

1. Завдання судових рад

19. КРЕС визнає, що єдиної моделі судової ради не існує. Водночас, кожна рада повинна мати достатні повноваження для захисту незалежності судової влади і окремих суддів³⁰, щоб при вирішенні справ окремі судді не зазнавали неналежного впливу ззовні чи всередині судової влади³¹. Незалежність суддів потребує спеціального захисту у рішеннях, що впливають на прийняття рішень щодо суддів, таких як добір суддів, розподіл справ і дисциплінарні провадження. За наявності відповідних обов'язків судова рада має забезпечувати, щоб такі рішення приймалися у спосіб, що захищає і посилює незалежність суддів.
20. ЄСПЛ та СЄС встановили, що призначення суддів має величезне значення для незалежності судової влади³². КРЕС завжди дотримувався цієї думки³³. А отже, ключовим завданням є добір нових суддів чи рекомендування їх до призначення і просування по службі на основі критерію професійності³⁴. Якщо це належить до повноважень судової ради, ці повноваження слід виконувати незалежно і підзвітно³⁵. Рішення щодо кар'єри суддів не повинні прийматися через лояльність до політиків чи інших суддів. Рішення про добір і кар'єру судді чи рішення про склад суду мають величезний вплив на майбутні судові рішення. А отже, більшість тих, хто приймає рішення чи рекомендації, мають бути суддями. Водночас, КРЕС вітає, коли до прийняття таких рішень залучаються члени, які не є суддями, як гарантія захисту від корпоративізму і «клонування» серед суддів.
21. На жаль, багато суддів у Європі вважають, що рішення стосовно добору суддів і їхнього просування по службі ґрунтуються не лише на критерії професійності³⁶. Таким чином, надзвичайно важливо, щоб ради працювали на основі етичних правил і, наскільки це можливо, конкретних об'єктивних критеріїв призначення і просування по службі й оцінювали кожного кандидата за прозорою процедурою, що завершується обґрунтованим рішенням. Судді, які думають, що їхніми правами було знехтувано, повинні мати право на судовий перегляд³⁷.

³⁰Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 14.

³¹КРЕС, «Профспілкова асоціація португальських суддів проти Суду аудиторів» (*ASdJP v. Tribunal de Contas*), 27 лютого 2018 року – С 64/16, пп. 42-45; «Європейська Комісія проти Польщі» (*European Commission v. Poland*), 24 червня 2019р. – С 619/18, пп. 71-73; «А.К. проти Національної ради судочинства» (*A.K. v. Krajowa Rada Sadownictwa*), 19 листопада 2019 року., - С 585/18, С-624/18, С-625/18, пп. 120-122.

³²ЄСПЛ, «Рамос Нунес де Карвальо і Са проти Португалії» (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal*), 6 листопада 2018 року., п. 144; «Гудмундур Андрі Астрадсон проти Ісландії» [ВП] (*Guðmundur Andri Ástráðsson v. Iceland*) ([GC], no. 26374/18, 1 грудня 2020 року; «Зеро Флор у Польщі проти Польщі» (*Xero Flor w Polsce v. Poland*), 7 травня 2021 року – 4907/18, пп. 243-251; СЄС, «Європейська Комісія проти Польщі» (*European Commission v. Poland*), 24 червня 2019 року – С 619/18, пп. 74, 75; СЄС, «А.К. проти Національної ради судочинства» (*A.K. v. Krajowa Rada Sadownictwa*), 19 листопада 2019 року, - С 585/18, С-624/18, С-625/18, пп.123, 133- 134; «Ві К'ю проти землі Гессен» (*VQ v. Land Hessen*), 9 липня 2020 року – С2727/19, п. 54; «Прем'єр-міністр Республіки проти Дабл-Ю Вай» (*Repubblika Il-Prim Ministru v. WY*), 20 квітня 2021 року – С-896/19, пп. 53, 57; заборона регресу у захисті суддівської незалежності: пп. 61-64.

³³Висновок КРЕС № 1 (2001), пп. 17-45.

³⁴Висновок КРЕС № 1 (2001); Велика хартія суддів КРЕС (2010), п. 5.

³⁵Висновок КРЕС № 10 (2007), пп. 48-51, Венеційська комісія, Звіт «Про незалежність судової системи», CDL-AD(2010)004, п. 32.

³⁶Опитування Європейської мережі судових рад про незалежність суддів (2019), пп. 33-34.

³⁷Див. Висновок КРЕС № 17 (2014).

22. КРЕС прагне підкреслити, що проведення оцінки суддів є надзвичайно проблематичним, адже оцінювання може стати інструментом для зловживання з метою усунути політично «небажаних» суддів³⁸. Якщо певна держава-член вдається до такого оцінювання, то вони мають проводитися незалежною установою. Судові ради повинні відігравати важливу роль у захисті суддівської незалежності у цьому процесі.
23. КРЕС не виключає можливості проведення перевірок самої ради, але це виключний захід, і якщо вже й робити це, то через незалежний орган.
24. КРЕС відзначає, що ІТ набирають дедалі більшого значення для майбутнього судової влади, і рекомендує, щоб ради, там де вони існують, відігравали певну роль у цій сфері, щоб забезпечити достатній захист суддівської незалежності і гарантувати якість роботи суддів у майбутньому³⁹.
25. У висновку КРЕС № 10 (2007) і Великій хартії суддів КРЕС рекомендовано, щоб судові ради мали широкі компетенції з усіх питань, що стосуються їхнього статусу, а також організації, функціонування та іміджу судових органів⁴⁰. Чим більше обов'язків і повноважень покладено на раду, тим важливіша повага до її незалежності з боку інших гілок влади, а також наявність у неї достатніх ресурсів і підзвітності за свої дії та рішення⁴¹. Сильна за повноваженнями рада може захищати судову владу і окремих суддів, та велика кількість обов'язків робить її вразливою до політизації, що походить з самої судової влади чи з-поза її меж. Крім того, якщо рада наділена повноваженнями з питань організації судочинства, вона має прагнути підвищити ефективність судової влади. Якщо до повноважень чи завдань судової ради не належать повноваження щодо судового адміністрування, цим мають займатися органи судової влади або незалежна установа.
26. КРЕС підтверджує свій висновок, що перш ніж починати обговорення у парламенті чи приймати законодавчий акт, з судовою радою необхідно консультиватися з будь-яких стратегічних питань, у тому числі щодо ініціатив чи проєктів законів, які можуть вплинути на судову владу, наприклад, на її незалежність, або обмежити гарантії доступу громадян до правосуддя⁴².

2. Склад судової ради

27. Докладні рекомендації щодо складу судової ради та компетенцій і добору її членів і голови уже були викладені у Висновку № 10(2007)⁴³. У даному висновку КРЕС прагне підтвердити ці принципи. Добір членів ради повинен відбуватися у спосіб, що підтримує незалежне та ефективне функціонування ради й судової влади. Члени ради повинні уникати будь-якого сприйняття політичного впливу,

³⁸ Див. Висновок КРЕС № 17 (2014).ЄСПЛ, «Джоджай проти Албанії» (Xhoxhaj v. Albania) №15227/19, Висновок ВК № 868/2016 від 12 грудня 2016 року, Албанія, Висновок *amicus curiae* для конституційного суду у законі про перехідну переатестацію суддів і прокурорів (закон про перевірки). У п. 28 Висновку КРЕС № 21 (2018) використовується термін «люстрація».

³⁹ Висновок КРЕС № 14 (2011), п. 36.

⁴⁰ Велика хартія суддів КРЕС (2010), п. 13.

⁴¹ Велика хартія суддів КРЕС (2010), п. 13.

⁴² Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 87.

⁴³ Висновок КРЕС № 10 (2007), пп. 15-36.

власної вигоди чи корпоративізму⁴⁴.

28. КРЕС відомо, що у деяких державах-членах до складу судових рад входять члени за посадою. Членство за посадою є неприйнятним, за винятком дуже обмежених випадків, наприклад, голова Верховного суду, а от включення представників законодавчої і виконавчої влади не допускається⁴⁵. Члену за посадою, який не є суддею, не варто брати участь у прийнятті дисциплінарних рішень.
29. КРЕС рекомендує, щоб більшість судової ради складалася з суддів, які обираються іншими суддями. Залежно від функцій ради до її складу можуть входити й інші члени. КРЕС рекомендує, щоб до ради також входили члени, які не є суддями, включаючи осіб, які не є фахівцями у сфері права⁴⁶. Хоча судді завжди повинні бути у більшості, члени рад, які не є суддями і мають право голосу, урізноманітнюють представництво різних груп суспільства, знижуючи ризики корпоративізму⁴⁷. Залученість осіб, які не є фахівцями у сфері права, може підвищити легітимність і сприяти подоланню сприйняття судової влади як «клубу юристів». З цього питання КРЕС займає більш деталізовану позицію, аніж у Висновку № 10 (2007).

3. Добір членів і голови судової ради

30. КРЕС бажає рішуче підтвердити, що більшість членів ради мають бути суддями, які обираються іншими суддями, що гарантує найширше представництво судів та інстанцій⁴⁸, а також гендерну⁴⁹ і регіональну різноманітність. Обрані судді повинні мати змогу брати участь у роботі ради у спосіб, що є сумісним з їхнім робочим навантаженням. Якщо до ради входять члени, які не є суддями, вони повинні мати змогу приділяти роботі у раді достатньо часу.
31. Необхідно уникати, щоб члени ради, які є суддями, обиралися парламентом або призначалися виконавчою владою⁵⁰. Водночас, допускається, щоб парламент обирав членів ради, які не є суддями. Альтернативним варіантом може бути обрання або висування членів ради установами на зразок асоціації юристів чи висування їх громадськими організаціями.
32. У який би спосіб не відбувалося обрання чи призначення⁵¹, це не має робитися з політичних причин. Водночас, вимога про те, що кандидат не повинен мати «політичної приналежності» може бути надто розмитою, а отже, перевагу слід надавати посиланням на партійне членство чи офіційні посади в уряді або

⁴⁴Висновок КРЕС № 10 (2007), пп. 15, 16; щодо значення незалежності у доборі суддів див.: ССЕС, «А.К. проти Національної ради судочинства» (*A.K. v. Krajowa Rada Sadownictwa*), 19 листопада 2019 року., - С-585/18, С-624/18, С-625/18, пп. 137-138. С-619/18.

⁴⁵Висновок КРЕС № 10 (2007), пп. 23, 26.

⁴⁶Див. Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 22.

⁴⁷Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 32.

⁴⁸Висновок КРЕС № 10 (2007), пп. 18, 25, 26, 27, 30.

⁴⁹Доповідь Спеціального доповідача ООН Дієго Гарсія-Саян «Щодо незалежності суддів та адвокатів (2 травня 2018 року), п. 110 – доступно за посиланням https://digitallibrary.un.org/record/1637422/files/A_HRC_38_38-EN.pdf.

⁵⁰Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 31.

⁵¹Див. Спільний висновок Венеційської комісії і Генерального директорату з прав людини і верховенства права Ради Європи щодо законопроєкту про внесення змін і доповнень до конституції стосовно Вищої ради магістратури, 20 березня 2020 року (CDL-AD(2020)001 пп. 57-60.

законодавчому органі чи інші конкретні приклади⁵². Члени судової ради не повинні бути у підпорядкуванні чи під впливом інших сторін.

33. Якщо члени ради обираються парламентом, обов'язковою вимогою має бути кваліфікована більшість голосів, щоб залучити опозицію і сприяти міжпартійній взаємодії⁵³. КРЕС усвідомлює, що вимога такої більшості може призвести до безвихідної ситуації. А отже, КРЕС рекомендує запровадити механізми для виходу з таких ситуацій⁵⁴. У цих механізмах варто уникати заниження необхідної більшості голосів, оскільки більшість може втратити стимул для досягнення компромісу. Такі механізми скоріше повинні забезпечувати незалежне обрання членів судових рад і можуть залучати опозицію або запрошувати інші установи до обрання членів рад зі списку попередньо відібраних кандидатів. І хоча подібна модель ще не доводилася до відома КРЕС, для вирішення безвихідних ситуацій щодо обрання кандидатів можуть залучатися судді.
34. Процес обрання членів рад, включаючи можливі виборчі кампанії кандидатів, має бути прозорим і передбачати дослідження професійних якостей кандидатів, особливо їхньої безсторонності і добросовісності⁵⁵. Варто забезпечити публічність оголошень про вакансії і гарантувати рівні можливості, щоб підтримати різноманітність серед групи незалежних кандидатів. Члени ради повинні мати доступ до усієї інформації, що стосується виконання їхніх повноважень.
35. КРЕС прагне підтвердити, що головою судової ради повинна бути безстороння особа, не наближена до політичних партій. Таким чином, у парламентських системах, де президент/голова держави виконує суто формальні функції, призначення голови держави на посаду голови судової ради не викликає жодних заперечень, тоді як в інших системах голова має обиратися самою радою і повинен бути з числа суддів⁵⁶.

4. Гарантії перебування членів судової ради на посаді

36. Члени ради мають обиратися на визначений строк. Члени ради мають отримати належний захист для забезпечення безсторонності та незалежності своєї діяльності⁵⁷. Члени ради мають бути захищені від внутрішнього та зовнішнього тиску. Водночас, за винятком смерті, виходу на пенсію або звільнення з посади, наприклад, внаслідок дисциплінарного проступку, повноваження члена ради припиняються виключно внаслідок законного обрання нового члена, що забезпечить безперервність діяльності ради, навіть якщо парламент провалив

⁵²Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 23, Спільний висновок Венеційської комісії і Генерального директорату з прав людини і верховенства права Ради Європи щодо законопроєкту про внесення змін і доповнень до конституції стосовно Вищої ради магістратури, 20 березня 2020 року (CDL-AD(2020)001 п. 54. Щодо критеріїв професійної придатності: Терміновий висновок щодо переглянутого проєкту закону про внесення змін до закону про державну прокуратуру, 10 травня 2021 року, Чорногорія (CDL-PI(2021)008, пп. 28-31.

⁵³Терміновий висновок щодо переглянутого проєкту закону про внесення змін до закону про державну прокуратуру, 10 травня 2021 року, Чорногорія (CDL-PI(2021)008, п. 40.

⁵⁴Див. Спільний висновок Венеційської комісії і Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо законопроєкту про внесення змін і доповнень до конституції стосовно Вищої ради магістратури, 20 березня 2020 року, CDL-AD(2020)001, пп. 51, 68, також Венеційська комісія, Збірка висновків, звітів і досліджень Венеційської комісії про конституційне правосуддя, CDL-PI(2020)004, пп. 20-22.

⁵⁵Див. Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 21.

⁵⁶Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 33.

⁵⁷Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 36.

голосування з обрання нових членів⁵⁸. КРЕС звертає увагу на можливі наслідки повторного обрання членів для незалежності судової ради. Власне для забезпечення незалежності слід уникати переобрання членів, які працюють на постійній основі, і віддавати перевагу тривалим фіксованим строкам⁵⁹. У цьому сенсі цей висновок уточнює думку, викладену у Висновку № 10 (2007)⁶⁰. Забезпечити безперервність та покращити ефективність можна, якщо строк повноважень усього складу ради не спливає одночасно.

37. КРЕС хоче повторно наголосити на важливості гарантій перебування на посаді усього складу ради⁶¹ як однієї з найважливіших передумов її незалежності. Судді, обрані до судової ради, повинні мати такі самі гарантії, що надаються суддям, які відправляють правосуддя, зокрема гарантії щодо умов праці та строку перебування на посаді, а також щодо забезпечення права на справедливий суд у разі притягнення до дисциплінарної відповідальності, відсторонення або звільнення⁶². Члени ради, які не є суддями, повинні мати однакового рівня захист. Члени ради, які є суддями та не є суддями, повинні користуватись однаковими імунітетами, як це передбачено у Висновку № 3 (2002).⁶³
38. Члени ради можуть бути звільнені у разі доведення вчинення ними серйозного проступку і лише в межах процедури, яка гарантує їм право на справедливий суд. Повноваження членів можуть бути припинені у разі визнання їх недієздатними або у разі втрати ними статусу, на підставі якого вони були обрані чи призначені до ради. Якщо таке рішення приймається самою радою або спеціальним органом у її складі, має бути забезпечено право звільненого члена на оскарження. КРЕС підкреслює важливість того, щоб процедури, які прямо чи опосередковано призводять до припинення повноважень членів ради, використовувалися не в політичних цілях, а забезпечували дотримання права на справедливий суд⁶⁴. У цьому сенсі цей Висновок доповнює Висновок № 10 (2007).

5. Ресурсне забезпечення судової ради

39. Багато держав-членів повідомляють про нестачу кадрових та фінансових ресурсів своїх судових рад. Тому КРЕС хоче ще раз звернути увагу на

⁵⁸ Див. Спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права щодо проєкту змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів про діяльність Верховного Суду та органів суддівського врядування (законопроєкт 3711) від 9 жовтня 2020 року (CDL-AD(2020)022, п.49).

⁵⁹ Згідно з відповідями держав-членів, найдовший термін становить шість років, як, наприклад, у Словенії, Румунії, Північній Македонії, Нідерландах та Угорщині.

⁶⁰ Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 34.

⁶¹ Висновок КРЕС № 10 (2007) рек. Е І; див. також Спільний висновок Венеційської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права щодо проєкту закону Молдови про внесення змін та доповнень до Конституції щодо Вищої ради магістратури, 20 березня 2020 року (CDL-AD(2020)001, пп. 55-56; Висновок Венеційської комісії щодо проєкту змін до закону Чорногорії про державну прокуратуру та проєкту закону про прокуратуру по боротьбі з організованою злочинністю та корупцією від 22 березня 2021 року (CDL-AD(2021)012, пп.45-48; Терміновий висновок щодо доопрацьованого проєкту змін до закону Чорногорії про державну прокуратуру від 10 травня 2021 року (CDL-PI(2021)008, на думку ВК пп. 46-49 є допустимими лише у разі запровадження нових функцій, які значно деполітизують раду.

⁶² Див. Дієго Гарсія-Саян, спеціальний доповідач Організації Об'єднаних Націй з питань незалежності суддів і адвокатів, справа «Гженда проти Польщі» (*Grzęda v. Poland*), заява № 43572/18, пп.45-53.

⁶³ Висновок КРЕС № 3 (2002), пп. 51-77.

⁶⁴ Висновок КРЕС №. 3 (2002), пп. 58-74; Суд ЄС С-83/19 та інші 18 травня 2021 р., пп. 196-199, 236.

відповідальність держав-членів за відповідне ресурсне забезпечення судових рад, зокрема окремий бюджет та персонал для судових рад⁶⁵.

III. Судові ради та суспільство

1. Відносини з іншими органами державної влади

40. Члени парламенту та представники органів виконавчої влади повинні, безумовно, дотримуватись закону у своїх відносинах із судовою радою та не втручатися у її повноваження та діяльність в обхід або порушення закону. До того ж, відносини з радою мають ґрунтуватися на культурі дотримання принципу верховенства права та невтручання у діяльність судової ради у відповідній державі-члені.
41. Судові ради мають брати активну участь у діалозі з іншими органами державної влади, особливо коли вони беруть участь у розробці законопроектів. Такий діалог має відбуватися в атмосфері взаємної поваги.

2. Відносини з органами суддівського врядування та громадянським суспільством

42. Держави-члени повідомляють, що вони взаємодіють з громадськістю через спеціальні веб-сайти та доповіді. Деякі держави-члени навіть повідомляють, що окремі їхні пленарні засідання транслюються онлайн. КРЕС вітає такі зусилля, спрямовані на підвищення прозорості та підзвітності. Водночас вона визнає, що в багатьох випадках, особливо коли це стосується співбесід та обговорення просування суддів по службі, існує легітимний інтерес щодо їх обговорення в закритому режимі.
43. КРЕС рекомендує радам віднайти діалог з асоціаціями суддів⁶⁶, а також з громадянським суспільством, включно з асоціаціями адвокатів та громадськими організаціями. Такий діалог значно сприяє забезпеченню підзвітності. Судові ради мають бути відкритими для пропозицій та критики і брати участь в інформаційно-роз'яснювальній діяльності, зокрема проводити опитування учасників судових проваджень щодо їх задоволеності якістю функціонування судів. Водночас рада завжди повинна усвідомлювати свою особливу незалежну роль і тому має діяти обережно, щоб уникати лобізму.
44. Вкрай важливо, щоб громадськість дізналася про обов'язки і важливу роль незалежної судової влади⁶⁷. У деяких правових системах судові засідання вже транслюються онлайн, тож слухання можна дивитися дистанційно; велика кількість інформації оприлюднюється в інтернеті. Крім того, окремі суди можуть взаємодіяти з громадськістю на місцевому рівні. Однак судова рада має відігравати особливу роль у роз'ясненні, що собою являє судова система та власної ролі в ній.

3. Відносини із ЗМІ

45. Держави-члени повідомляють, що вони підтримують зв'язок зі ЗМІ через прес-

⁶⁵Висновок КРЕС № 10 (2007), пп. 73-75; Висновок КРЕС № 18 (2015), п. 51; звіт КРЕС 2015/2016 щодо фінансування судової влади.

⁶⁶Див. Висновок КРЕС № 23 (2020) пп. 25, 29-32, рекомендація 6.

⁶⁷Див. Висновок КРЕС № 7 (2005), пп. 33-54; № 10 (2007), пп. 80-86.

служби, прес-релізи та прес-конференції⁶⁸. Для багатьох судових рад в державах-членах публікації доповідей і висновків, а також звернення до ЗМІ є важливими інструментами взаємодії з іншими органами державної влади. Взаємодія з громадськістю через засоби масової інформації може бути чудовим інструментом для забезпечення підзвітності та прозорості.

46. Важлива частина будь-яких контактів із засобами масової інформації, громадськістю та іншими гілками влади має включати пояснення, що рада та окремі судді є незалежними під час відправлення ними правосуддя. Рада має рішуче протидіяти будь-яким спробам втручання або тиску на окремих суддів або судову владу загалом. Для зміцнення адекватних відносин між органами судової влади та засобами масової інформації судова рада має або стати посередником між органами судової влади та ЗМІ, або забезпечити наявність інших ефективних механізмів для виконання цієї ролі.

4. Відносини з антикорупційними органами

47. Боротьба з корупцією є одним із першочергових завдань, оскільки корупція підриває довіру громадськості, а, отже, і легітимність судової влади загалом⁶⁹. З іншого боку, ефективна боротьба з корупцією та невтручання у принципи незалежності суддів і верховенство права мають йти пліч-о-пліч. Ефективна боротьба з корупцією неможлива без незалежної судової влади та дотримання принципу верховенства права⁷⁰. Навіть за умов, коли для боротьби з корупцією створено спеціальний орган, а також коли боротьба з корупцією залишається у компетенції судової ради, рада та її члени мають цілковито підтримувати та вживати всіх відповідних заходів у боротьбі з корупцією в судовій системі та раді. Судова рада також має слідкувати за тим, щоб боротьба з корупцією та дисциплінарні заходи не застосовувалися щодо окремих суддів з політичних міркувань⁷¹.

IV. Висновки та рекомендації

1. У багатьох державах-членах функцією судових рад є гарантування незалежності судової системи. Політичні події зумовлюють необхідність підтвердження принципів та рекомендацій, викладених у Висновку № 10 (2007) щодо судових рад, та, за необхідності, їх доповнення (пункти 2, 7, 8).
2. Конституцій та міжнародних стандартів, які передбачають створення та належне регулювання діяльності судових рад, недостатньо для побудови незалежної судової влади. Судова та інші органи державної влади, політики, ЗМІ та громадянське суспільство мають докладати спільних довгострокових зусиль для підвищення професіоналізму, прозорості та професійності в судовій системі, щоб перетворити правила на папері в культуру дотримання принципів незалежності суддів і верховенства права (пункт 3).

⁶⁸ Див. відповіді на опитувальник, розісланий під час підготовки цього Висновку, та Висновок КРЕС № 10 (2007), п. 95.

⁶⁹ Див. Висновок КРЕС № 21 (2018).

⁷⁰ Див. промову Голови Венеційської комісії Джанні Букіккіо на конференції «Демократія в дії: нульова корупція», 7-8 червня 2021 року.

⁷¹ Див. про небезпеку знеохочення законного здійснення природних і юридичних прав через загрозу застосування юридичної санкції [«chilling effect»], Суд ЄС C-83/19 та інші 18 травня 2021 року, п. 236.

3. Судова рада повинна мати у своєму розпорядженні ефективні засоби правового захисту, щоб захистити свою незалежність та мати можливість оскаржити нормативно-правові акти, які стосуються її чи судової системи. Судові ради повинні мати процесуальну правоздатність у національних та міжнародних судах (пункт 11).
4. Легітимність судових рад ґрунтується на їх правовій основі, але вона має бути підкріплена довірою з боку громадськості, яку заслужила завдяки прозорості, підзвітності та відмінній роботі в інтересах суспільства (пункти 10,12-14).
5. Що ширше коло обов'язків та повноважень, наданих раді, тим важливіше, щоб її незалежність поважалася іншими органами державної влади, а сама вона мала достатні ресурси та була підзвітною за свою діяльність та рішення (пункти 25,47).
6. Поведінка усіх членів судової ради повинна відповідати найвищим етичним нормам та професійним стандартам; усі члени судової ради повинні бути підзвітними за свої дії згідно зі встановленим порядком (пункти 16,17).
7. Кожна судова рада має працювати прозоро, обґрунтовувати свої рішення та дії та таким чином бути підзвітною. У відповідних випадках має бути передбачена можливість оскаржувати рішення ради в суді (пункти 12, 15,18).
8. КРЄС погоджується з тим, що не існує єдиної моделі судової ради. Однак кожна рада повинна бути наділена відповідними повноваженнями для захисту незалежності судових органів та окремих суддів, щоб окремі судді могли приймати рішення у справах без неналежного зовнішнього впливу або впливу зсередини судової системи (пункт 19).
9. Рішення стосовно кар'єри суддів мають прийматися не через лояльність до політиків чи інших суддів, а через прозору процедуру із застосуванням, наскільки це можливо, об'єктивних критеріїв. Такі рішення мають бути обґрунтованими та ґрунтуватися виключно на фактичних обставинах. Судді, які вважають, що їхніми правами знехтували, повинні мати право на судовий захист (пункти 20-21).
10. Члени ради мають обиратися за прозорою процедурою, яка забезпечує незалежне та ефективне функціонування ради та судової системи та виключає будь-яке сприйняття політичного впливу, особистих інтересів або непотизму (пункти 27, 29, 31,34).
11. Членство за посадою є неприйнятним, за винятком дуже невеликої кількості випадків; до складу ради не повинні бути включені члени або представники законодавчої чи виконавчої влади (пункт 28).
12. Голова судової ради має бути безстороннім. За парламентських форм державного правління, де президент/глава держави має лише формальні повноваження, глава держави може бути призначений головою судової ради, тоді як за інших форм правління голова має обиратися самою радою і має бути суддею (пункт 35).

13. Якщо держава-член вдається до оцінювання, воно має проводитися незалежною установою. Судові ради мають відігравати важливу роль у захисті незалежності суддів. Оцінювання самої ради є винятковим заходом, а якщо воно й проводиться, то її має проводити незалежний орган (пункти 22-23).
14. Більшість членів мають бути суддями, обраними своїми колегами, що гарантує якомога ширше представництво судів та інстанцій, а також гендерну та регіональну різноманітність (пункти 29,30).
15. КРЄС рекомендує обирати до складу ради членів, які не є суддями, зокрема осіб не з судової професії, щоб забезпечити різноманітне представництво суспільства та знизити ризик корпоратизму (пункт 29).
16. Слід уникати обрання членів-суддів парламентом або виконавчою владою. У тих випадках, коли члени, які не є суддями, обираються парламентом, вимагається кваліфікована більшість. Слід запровадити відповідні механізми для виходу з глухого кута, коли обранню членів ради чиняться перешкоди (пункти 31, 33).
17. Члени ради мають призначатися на визначений строк і користуватися належним захистом для забезпечення їхньої безсторонності та незалежності від внутрішнього та зовнішнього тиску. За загальним правилом повноваження члена ради припиняються виключно внаслідок законного обрання нового члена (пункт 36).
18. КРЄС повторно наголошує на важливості гарантій перебування на посаді усього складу ради як однієї з найважливіших передумов її незалежності. Члени ради можуть бути звільнені лише у разі доведення вчинення ними серйозного проступку і лише в межах процедури, яка гарантує їм право на справедливий суд (пункти 36-38).
19. КРЄС хоче ще раз звернути увагу на відповідальність держав-членів за належне забезпечення персоналом та фінансування судових рад (пункт 39).
20. Відносини між радою та іншими органами державної влади мають ґрунтуватися на культурі дотримання принципу верховенства права та розумінні її відповідної ролі в демократичній державі (пункти 40-41).
21. Судові ради мають активно вести відкритий, шанобливий діалог з іншими органами державної влади, органами суддівського врядування та громадянським суспільством, включно з асоціаціями адвокатів, громадськими організаціями та ЗМІ (пункти 40-44).
22. Рада має рішуче протидіяти будь-яким спробам втручання або тиску на окремих суддів або судову владу загалом (пункти 45-46).
23. Рада та її члени мають цілковито підтримувати та вживати всіх відповідних заходів у боротьбі з корупцією в судовій системі та раді у спосіб, що забезпечує дотримання принципу верховенства права (пункт 47).